

Overblik

Eurolandene låner og låner

Landene i eurozonen har alene i år lånt et rekordbeløb på 110 milliarder euro, ca. 820 milliarder kroner, af markederne. Gældsætningen koster de svageste økonomier dyrt, for låneomkostningerne stiger i takt med efterspørgslen på lån. Investorerne siger, at de vil fortsætte med at lade renterne stige på lån til Grækenland og andre skrantede lande som Portugal, Spanien, Irland og Italien, indtil de føler sig sikre på, at landene får styr på økonomien. Theodore Zemek fra Axa Investment Managers siger: »Kreditrisikoen i forbindelse med udlån til statslige institutioner er et problem, vi endnu kun har set begyndelsen på. Lande med stor gæld kommer til at betale højere og højere renter for at udstede obligationer«.

Obama slår ned på skatteunddragelse

Den amerikanske regering varslede i mandags en ny offensiv mod selskaber, der unddrager sig amerikansk skat ved at flytte værdier til udlandet. Det skal være med til at rette op på USA's budgetunderskud, der i år ventes at blive på 1.556 milliarder dollar. Som et led i planen skal virksomheder, der flytter varemærker og patenter til datterselskaber i lande med lav beskatning, betale ekstra skat for fortjenesten på den slags aktiver.

Forlig lukker italiensk skandale

Telecom Italia og dækfabrikanten Pirelli har indgået forlig med anklagemyndigheden i Milano og undgår dermed en retssag om industrispionage og krænkelse af privatlivets fred. De to selskaber har indvilget i at betale 7,5 millioner euro, knap 56 millioner kroner, i erstatning i sagen, der handler om ulovlig registrering af flere fremtrædende italieneres telefonsamtaler mellem 1997, da Telecom Italia blev privatiseret, og 2006, da Pirelli havde aktiemajoriteten i telefonselskabet. Selskaberne var anklaget for at drive et spionnetværk, hvor der blev indsamlet personoplysninger, blandt andet om telefonsamtaler foretaget af en lang række magtfulde italienere, herunder Romano Prodi, landets daværende ministerpræsident, og flere erhvervsfolk. Motivet til den ulovlige indsamling af oplysninger kendes ikke, men der har været spekuleret i, at der var tale om industrispionage.

Flysamarbejde rykker tættere på

Det planlagte samarbejde mellem British Airways, American Airlines og spanske Iberia er kommet tættere på et grønt lys fra Europa-kommissionen, der skal sikre, at EU's konkurrenceregler overholdes. British Airways og kommissionen har i denne uge bekræftet, at der foregår forhandlinger med konkurrerende selskaber om, hvilke indrømmelser de tre selskaber tilbyder at gøre for at hindre deres samarbejde i at blive konkurrenceforvridende. Hvis EU accepterer alliancen, skal den stadig godkendes af de amerikanske myndigheder.

Arkivfoto: Steve Parsons/AP

Børs vil købe Dow Jones

Verdens største derivatbørs, CME Group i Chicago, ligger i forhandlinger om at opkøbe Dow Jones' indekxvirksomhed af mediemogulen Rupert Murdochs News Corps, og ifølge kilder tæt på forhandlingerne kan prisen blive op til 3,7 milliarder kroner. I november solgte Dow Jones sin andel af indekxvirksomheden Stoxx til Deutsche Börse og den schweiziske børs SIX. Finanskrisen har de seneste to år dæmpet handlen på børserne, der derfor søger nye forretningsområder.

Novo tvunget til at øge forskning med milliarder

Succesen med diabetespræparatet Victoza vil få forskningsbudgettet i Novo Nordisk til at stige med en milliard om året, siger koncerndirektør Mads Krogsgaard Thomsen. Det er nødvendigt for at holde konkurrenterne stangen og møde forventningspresset.

INTERVIEW

STIG ANDERSEN

Der er mange i Novo Nordisk-hovedkvarteret i Bagsværd, som endnu ikke har fået armene ned, efter at de amerikanske sundhedsmyndigheder i sidste uge godkendte diabetespræparatet Victoza.

»En milepæl for Novo Nordisk«, som Novo Nordisk-topchefen, Lars Rebién Sørensen, udtrykte det.

Men det bliver en både kostbar og forpligtende succes, fastslår Mads Krogsgaard Thomsen, koncerndirektør i Novo Nordisk med ansvar for medicinalvirksomhedens forskning og udvikling. Succesen vil nemlig gøre Novo til jaget vildt blandt konkurrenterne, og den vil naturligt føre til forventninger om, at Novo Nordisk også i fremtiden udvikler produkter til glæde for både aktionærerne og diabetespatienterne.

»Omverdenen, det vil bl.a. sige patienter, læger og aktionærer, vil nu sige: OK, nu har Novo Nordisk succes på området og vil komme til at tjene mange penge. Nu skal der investeres i yderligere forskning«, siger Mads Krogsgaard Thomsen.

»For selv om Victoza er et fantastisk produkt, så er det jo ikke den hellige gral, vi har fundet«, fortsætter forskningsdirektøren. »Præparatet kan laves endnu bed-

re. F.eks. i pilleform, hvilket ikke er muligt i øjeblikket, hvor præparatet skal gives en gang i døgnet med en sprøjte. Men det er højrisiko at forsøge at lave en sådan pille, for det kræver, at vi laver et protein, som ikke nedbrydes i maven og i tarmsystemet. Og det kan virke meget optimistisk, grænsende til det naive at tro på, at lige præcis det kan lade sig gøre. Alligevel vælger vi at sige: Det vil vi prøve. Succesen er for os en forpligtelse til at prøve at finde den hellige gral inden for diabetesbehandling«.

Det næsthøjeste ønske

»Det, diabetespatienter mest ønsker sig, er naturligvis ikke at være syge. Deres næsthøjeste ønske er at få effekten af insulin og Victoza i pilleform – så de ikke dagligt skal stikke sig. At komme dertil er vanvittig kostbart. Udviklingen af Victoza har indtil nu kostet Novo Nordisk fem milliarder kroner. Det er så en forskning, som er lykkedes, men vi kan i den videre proces nå at brænde giga millioner af, inden forskningsprojekterne lykkes. Den proces, vi nu skal igennem på baggrund af den aktuelle succes, vil komme til at koste os milliarder i mislykkede forsøg. Sådan er det bare«, siger forskningsdirektøren.

»Men en eller anden dag lykkes det. Og det kan have kostet os mange milliarder,

inden vi når dertil. Men vi vil gøre forsøget, for patienterne vil synes, at det er helt vildt mærkeligt, hvis vi med de penge, vi kommer til at tjene på Victoza, og med den teknologi og det forspring, vi er i be-

Den proces, vi nu skal igennem på baggrund af den aktuelle Victoza-succes, vil komme til at koste os milliarder i mislykkede forsøg. Sådan er det bare

siddelse af, ikke også tager det næste skridt. Og offer, hvad det vil koste. Vi har nogle chancer, som andre medicinalvirksomheder ikke har, og det vil se mystisk ud, hvis ikke vi påtager os den opgave«.

Så den øjeblikkelige succes med Victoza kan blive dyr?

»Ingen tvivl om det. Der er et forventningspres fra læger og patienter, men også fra den akademiske verden

til, at vi i Novo Nordisk er partnere, når der er noget forskning, der kan føre til gennembrud i behandlingen af diabetes«.

Der kommer vel også et pres fra Novos konkurrenter?

»Konkurrenterne vil komme efter os. Det har vi allerede set eksempler på, og

Kina og Brasilien ændrer

Rusland er sattet agterud, mens Kina, Brasilien og Indien er blevet storproducenter af lovende ny forskning.

CLIVE COOKSON, FINANCIAL TIMES

For blot 20 år siden, da Sovjetunionen stod på sammenbruddets rand, var Rusland en videnskabelig supermagt, der udførte mere forskning end Kina, Indien og Brasilien til sammen. Nu er russerne blevet overhalet ikke bare af Kina, der har udvidet forskningsaktiviteterne mere end noget andet land i verden, men også af Indien og Brasilien.

En analyse af forskningsmiljøets udvikling i de fire lande siden 1981 – de såkaldte

Bric-lande (Brazil, Russia, India, China) – viser, at der er sket markante ændringer af det videnskabelige verdenskort. Analysen er foretaget for Financial Times af Thomson Reuters, der indekserer rapporter fra 10.500 videnskabelige tidsskrifter fra hele verden.

Tallene viser, at den kinesiske forskning er øget i et »respektindgydende« tempo: I 2008 fik kinesiske forskere offentliggjort mere end 13 gange så mange artikler i de vigtige tidsskrifter som i 1990. Også Brasilien og til en vis grad Indien har gjort det godt, mens Rusland har oplevet et fald.

Tre grunde til Kinas succes

James Wilsdon, forskningspolitisk direktør i Royal Society i London, siger, at tre faktorer er centrale drivkræfter for den kinesiske forskning. For det første er der de

enorme offentlige investeringer på alle niveauer af systemet, fra grundskoler til forskning på højeste niveau.

For det andet er der den organiserede strøm af viden fra grundforskning til kommerciel anvendelse.

Den tredje faktor er Kinas effektive og fleksible udnyttelse af det store netværk af kinesiske forskere bosat i Nordamerika og Europa. For eksempel lokkes forskere midt i karrieren hjem til Kina på aftaler, der giver dem lov til at arbejde en del af året i udlandet og resten i Kina.

Selv om statistikken tæller rapporter i anerkendte fagtidsskrifter, er »kvaliteten (i Kina) stadig noget blandet«, siger Jonathan Adams fra Thomson Reuters. Men det går den rigtige vej, tilføjer han. »De har en ret god motivation til at producere forskning af højere kvalitet i fremtiden«.

MEDICINMANDEN. Mads Krogsgaard Thomsen bestyrer et årligt forskningsbudget på 8 milliarder kroner og regner med, at det skal stige med en milliard om året. Foto: Martin Lehmann

VICTOZA DET NYE GULDÆG

Novo Nordisk bad i 2008 EU og USA om at godkende selskabets seneste insulinprodukt, Victoza, der er udviklet mod Type 2 diabetes (tidligere kendt som gammelmandssukkersyge).

I april 2009 afviste den amerikanske sundhedsmyndighed FDA at godkende Victoza med henvisning til, at det syntes at udløse kræft i gnavere. Nyheden fik Novos aktiekurs til at falde 11 procent.

I juli 2009 godkendte EU produktet efter at have afvist kræfttvivlen. Og 25. januar godkendte FDA Victoza, hvilket fik Novos aktiekurs til at sætte ny rekord. USA er verdens vigtigste diabetesmarked.

den aktuelle succes vil øge presset på Novo i de kommende år.

Novos konkurrent, Eli Lilly, har et konkurrerende produkt til Victoza hos de amerikanske myndigheder til godkendelse i øjeblikket. Et produkt, der skal tages en gang om ugen, hvor Novos skal tages dagligt?

»Det er korrekt, at det er et produkt, som kan blive godkendt i USA i marts. Men det produkt har så nogle ulemper i form af, at det er mere besværligt, skal tages med en tykkere nål, og det kan give hudirritationer. Der må patienterne så selv vælge, hvad de foretrækker. Vi mener, vi har et mere konkurrencedygtigt præparat i Victoza.«

Roche rykker ind

»Medicinalvirksomheden Roche er også på vej med et præparat, som jeg vurderer er mere lovende end Eli Lillys. Vi er nu ved et punkt, hvor alle vil jage vores Victoza. Vi har vist, at det kan lade sig gøre at lave et præparat, der er en naturlig udgave af menneskets eget naturlige hormon, og det har åbnet op for en kæmpe konkurrence. Og det scenarie er meget kapitalkrævende for Novo Nordisk. Når vi ved, at de andre er på vej, og vi samtidig har en knowhow, som vi føler os forpligtet til at bruge, så vil der komme en række projekter. Vi er i en proces, der kræver mere og mere innovation, og den bliver kostbar.«

Konklusionen er altså, at der er noget at bruge en økonomisk succes til?

»Novos forskningsbudgetter vil kun gå én vej i fremtiden. Det er en heftig ting, vi

er inde i. Vi brugte 8 milliarder på forskning i fjor, og man vil se det stige med omkring en milliard om året.«

Den forskningsindsats, der er i gang, vil den blive dansk i fremtiden?

»Hvis forudsætningerne er til stede herhjemme for at rekruttere kompetente medarbejdere, så er det ikke sådan, at vi flygter fra Danmark. Men vi kan se muligheder i Kina og andre steder, som gør, at vi er nødt til at opbygge supplerende organisationer rundt om i verden. Bl.a. i Kina og Indien. Vi flager ikke ud, men det er altså ikke kun danskere, der kan finde ud af det her. Og vi er nødt til at udnytte de globale muligheder i fremtiden.«

For 10 år siden var to ud af tre ansatte i Novo danskere. I fjor var det mindre end halvdelen. Vil den udvikling forstærkes?

»Ja, det må vi erkende. Vi bliver måske 500 flere i Danmark om året i fremtiden, men 2.000 flere uden for Danmark. Så den udvikling vil blive forstærket. Men det reflekterer sådan set kun, at mere end 99 procent af Novo Nordisks salg er uden for Danmark.«

Så Novo Nordisk bliver mindre og mindre dansk?

»Ikke i vores tankegang. Vi er i bund og grund danske og nordiske i vores kultur. Og sådan vil det altid være. Også i USA og Kina og hvor vi ellers er, for vi er nødt til at have et dansk værdisæt, som er anderledes end i visse andre lande. Det handler bl.a. om Novos tilgang til det at føle sig forpligtet af et socialt ansvar. Ånden vil være dansk, selv om der bliver flere og flere Novo-arbejdspladser i udlandet.«

int.ok@pol.dk

BLÅ BOG MADS KROGSGAARD THOMSEN

49 år. Koncerndirektør i Novo Nordisk med ansvar for forskning og udvikling.

Uddannelse: Cand.med.vet i 1986, lic.med.vet 1989 og dr.med.vet. 1991 fra Landbohøjskolen. Siden 2000 adjungeret professor i farmakologi ved Københavns Universitet.

Karriere: Kom til Novo Nordisk i 1991 og blev udnævnt til koncerndirektør i 2000.

Har desuden været præsident for Akademiet for de Tekniske Videnskaber.

videnskabens verdenskort

Ligesom Kina har Indien en stor eksilbefolkning, og mange videnskabeligt uddannede indere vender tilbage til Indien, men de søger først og fremmest til erhvervslivet og ikke til forskningen.

»I Indien er der meget dårlige forbindelser mellem high tech-industrien og det lokale forskningsmiljø«, siger James Wilsdon. »Selv Indian Institutes of Technology, de øverste forskningsinstitutioner i systemet, har svært ved at rekruttere medarbejdere i topklasse.«

Et af symptomerne er, at Indien klarer sig dårligt i internationale sammenligninger af standarden på forskellige landes universiteter.

Ranglisten over universiteter i Asien for 2009, som konsulentvirksomheden QS har udarbejdet, viser, at den højst placerede indiske uddannelsesinstitution er

IIT Bombay, der indtager 30.-pladsen. Ti universiteter i Kina og Hongkong ligger højere placeret.

Indisk bureaukrati koster

En del af forklaringen på Indiens akademiske problemer kan ligge i, at landets universiteter er ved at drukne i bureaukrati, siger Ben Sowter fra QS.

Dertil kommer, at de bedste institutioner får så mange ansøgninger fra studerende og personale fra Indien, at de ikke dyrker det internationale udsyn, der er afgørende for universiteter i verdensklasse. På det punkt er der sandsynligvis forandringer på vej, for Indiens regering har taget initiativ til et samarbejde med amerikanske og britiske institutioner.

I modsætning til Kina, Indien og Rusland, der især er stærke inden for fysik, ke-

mi og ingeniørvidenskab, markerer Brasilien sig inden for medicin, bioteknologi, landbrug og miljøforskning.

Rusland tegnede sig for færre forskningsrapporter end Brasilien og Indien i 2008. »Problemet er de enorme nedskæringer i bevillingerne til forskning og udvikling i Rusland efter Sovjetunionens sammenbrud«, siger Jonathan Adams.

»Selv om mange af de dygtigste forskere er flyttet til udlandet, er der stadig en stor talentmasse. Resten af verden har ingen interesse i, at forskerflugten fra Rusland fortsætter, og vi har brug for flere projekter med fælles finansiering for at hjælpe russisk forskning op i omdrejningsgen.«

int.ok@pol.dk

Oversættelse: Tonny Pedersen